ՆՈՒՄԵՐՕ 1655 — 1883 ՓԵՏՐՎԱՐ 18 ՃՈՒՄԱ — ԱԼԹԸՆՃԸ ՍԷՆԷ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՓՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք	180 ղրշ.
Ալթը այլըք	90 »
Իւչ այլըք	50 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ

Բօսթա իլէ կիրալ օլունաճագլար իչին

Պիր սէնէլիք	220 ղրշ.
Ալթը այլըք	110 »

30 ՓԱՐԱ.

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչին

1 վէ 2 վէ 3ւնճի սահիֆէլէ	5 ղրշ.
4ւնճիւ սահիֆէյէ	2 »

ԻԽԹԱՐ. Զանգա, Շիրքէթ վէ ումուրը սաիրաթիյէյէ այրը իլանաթ.

2 վէ 3ւնճիւ սահիֆէլէրէ	6 ղրշ.
4ւնճիւ սահիֆէյէ	4 »

Ղլյաթէ միւտաէթ իչին իլանաթա պիր բազարլըգ օլուր ։

Մէվատը նաֆիյայը տայիր պէնտէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր ։

30 ՓԱՐԱ.

Խաթըրխանէսի, հէյէթը թահրիրիյէսի վէ մաթպաասը, Պապըալիտէ Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումերօ 20 խանէտէ տիր ։ — Կազէթանըն ումուրը խուսուսի վէ թահրիրիյէսինէ տայիր քեաֆֆէի մէվատտ հագգընտա Միւտիրի կազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճագը կիպի, քեաֆֆէի մէքթուպլարըն տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր ։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Էրզրումտան Սթամպօլա պէրվէճհի աթի խապէր վէրիլմիշ տիր ։

«Պիր հարէքէթը իխթիլալքեարանէ թէրթիպ իթմիշ օլմագ թէօհմէթիյլէ մագնուն օլարագ Էրզրումտա մահպուս իւթըլէն Էրմէնիլէրին սալըվէրիլմէսի իչին Հիւքիւմէթը Սէնիյէ ճանիպինտէն էմր վիրուտ իթտիկի րիվայէթ օլունմայօր իսէ տէ, մէրգում Էրմէնիլէր հալա մահպուստուրլար ։ Խալընըզ իքի քիշի ալըր վէրիլմիշ օլուպ, պունլար տախի պէօյլէ քէրէհէ կէլիթթորիրլէմէք օլան իւնիֆօրմալարը թէթարիք իթմէքլէ մագնուն պուլունան պիր պապա օղուլլարըտըր ։

«Պու իթթիհամը խաֆի մասոէսի Էրզրում վիլայէթինին Միւսլիման Էհալիսինէ վէ պիլխասսա քէօյլիւ խալգըլարա օլ տէրէճէ սուի թէէսիրի մուճիպ օլմուշ տըր քի, Էրզրումտա տէվէրան իտէն պիր շայիայա կէօրէ, քէօյլիւ Էրմէնիլէր՝ իշպու սուի թէէսիրին նէթիճէսի օլարագ իսլամլարտան էզիյէթ կէօրմէքտէ իմիշլէր ։

«Մահքէմէի հուգուգ ազասընտան Խաչիկ էֆէնտի՝ պիր մուհաքէմէտէ մուղայիրը ատալէթ օլարագ ալըգ սուրէթտէ թարաֆկիրլիք իթմիշ օլմագլա, տիվանը խարպինաֆ թարաֆընտան 20 լիրա ճէզայի նագտիյէ մահքիւմ օլմուշ տըր ։ Խաչիկ էֆէնտինին ազա պուլունտուղը մահքէմէնին պու սուրէթտէ վէրտիկի հիւքմ ֆէսխ օլունմուշ տըր ։

«Պունտան մաատա Խաչիկ էֆ. պիր իմզայա սախթէքեարլըգ իթմէք թէօհմէթիյլէ տախի մուհաքէմէ օլունմագտա տըր ։ Շիմտիյէ գատար կէօսթէրիլէն տէլիլէր քէնտի ալէյհինտէ տիր ։»

—

Նէօյօրքտա պէրվէճհը աթի օգունմուշ տըր ։

«Ալէման մալիւմաթը կէօրէ, տույունը ումումիյէի Օսմանիյէ իտարէ մէճլիսի՝ սօն իճթիմալարընտա պիրինճի, տէվլէթը Օսմանիյէնին իսթիգրազլարընը թէվհիտ իթմէյէ (իւնիֆիգասիօն) գարար վէրէրէք, պու պապտա տախի լայըգ կէլէն լայէհայը թանզիմ էյլէմիշ տիր ։

«Թէտավիւլէ չըգարըլաճագ թահվիլաթ՝ թէտավիւլը ախիրէի մալիյէ իլէ թէնզիլի խուլէն մըգտարը մէպալիղի հաւի օլաճագ, վէ Եվրօբանըն էն մէշհուր պանգալարը վասըթասըյլա հէր մէմլէքէթտէ նագտ թահվիլաթ իլէ միւպատէլէ օլունաճագ տըր ։ Հէր պիր թահվիլ 36 գուբօնը հաւի պուլունաճագ, [illegible] թարաֆընտա գապուլ օլունաճագ տըր ։

«Մէճլիսը մէզքիւրըն պու կիւնլէրտէ իճթիմալարընտա, մէզքիւր թահվիլաթըն հանկի մաթպաատա թապ իթտիրիլէճէկինէ տաիր պիր գարար վէրիլէճէք տիր ։ Լօնտրա վէ Բարիզ մաթպաալարընտա վէ պիր չէօգ ու սուրէթտէ թապ իթտիրիլէճէք տիր ։

[illegible]

Գաղէթէ նէշր օլունան [illegible] կազէթասընտա օգունտուղընա կէօրէ, Գահիրէ [illegible] պիր Օսմանլը մէմուրընըն [illegible] պէքլէնմէքտէ օլուպ, [illegible] Շահանէնին Գահիրէտէ պուլունան գօմիսէրի Գազի Մուխթար Փաշանըն թալիմաթը մուճիպինճէ թէպտիլ իտէճէքմիշ ։

Զանն օլունտուղընա կէօրէ, Գահիրէյէ կէօնտէրիլէճէք մուավին մէմուր՝ հազրէթի Շահանէլէրի պէրքէմալ օլան Պապը Ալի պէօյլէ մէմուրիյէթինտէն պիրի օլաճագ տըր ։

—

Թարապլուսը Ղարպ վալիսի ախիրէսինտէն տօլայը Անթօն նամ իթալիա փըրէնսլըրի թալիմաթը խաֆիյէլէր համիլէն Թարապլուսը Ղարպ սուլարընա կիթմէսի իչին իթալիա տէվլէթի թարաֆընտան էմր ալտըղընը կէչէնլէրտէ եազմըշ իտիք ։

Ալտըղըմըզ խապէրլէրէ նազարան, Պապը Ալինին պու պապտա վուգու պուլան թէշէպպիւսաթը իւզէրինէ, իթալիա տէվլէթի մէզքիւր փըրէնսլըրըն իրսալինտէն ֆէրաղէթ իթմիշ, վէ վագասի մէզքիւրէ քիւլլիէն պէրթարաֆ օլմուշ տըր ։

—

Րիվայէթէ կէօրէ, Կիրիտ վալիսի Ֆօթիատէս բաշա հազրէթլէրի Պապը Ալիտէն մէէզունիյէթ իսթիհսալ իթտիկի ճիհէթլէ, կէլէճէք հաֆթա Տէրսաատէթէ կէլէճէք իմիշ ։

Պագըլարըն զաննընա կէօրէ, վալիի միւշարինիլէյհ՝ միւնգազի օլմագտա օլան վալիլիք միւտտէթինի տահա 5 սէնէ թէմտիտ իթմէք, վէ տիկէր պագըլարըն զաննընա կէօրէ, մէճլիսը ումումի վիլայէթին կէլէճէք իճթիմաընտա րիյասէթ մէմուրիյէթինտէն աֆվ իսթիտաէսինի թագտիմ իթմէք մագսատիյլէ Տէրսաատէթէ կէլէճէք իմիշ ։

ՏԱՀԻԼԻՅԷ

Թարաֆը հազրէթը Բատիշահիտէն Տախիլիյէ նազըրը սապըգ Մահմուտ Նէտիմ բաշա հազրէթլէրինէ 15.000 ղրուշ մաաշ թախսիս պույուրուլմուշ տըր ։

— Շէհզատէլէրին սէպէպը ալիյնի թահգիգէ մէմուր գօմիսիօն էվվէլքի կիւն տախի Խարպիյէ միւսթէշարը Ճաւտան Փաշա թարաֆընտան էֆէնտի հազրէթլէրինին թահթը րիյասէթինտէ օլարագ աղըր իճթիմա իտիւպ, Թէհրան չէհապէտէրի օլուպ իքի իւչ սէնէտէն պէրու բօշտա պուլունան Խուլուսի էֆէնտիյի ճէլպ իլէ սէպէպը ալինի թահգիգ էյլէմիշ տիր ։

—Մէսմուաթա կէօրէ, սաթըճըլարտան ալընակէլմէքտէ օլան բուլ բուսուլու էշրաֆէ, խարճ թարիֆանամէ մուճիպինճէ գօյմալար իճրա իտիլէճէք, վէ էսնաֆտան մէրթէպէլէրինէ կէօրէ վէրկի իսթիհսալ օլունաճագ իմիշ ։

—Պիր ինկիլիզ թիւճճար սէֆինէսի Մըսըրտան պիր մըգտար ինկիլիզ ասքէրինի ալըպ Հինտիսթանա կէօթիւրմէք իւզրէ տիւն ազշամ լիմանըմըզտան հարէքէթ իթմիշ տիր ։

— Ազաթինիզէ միւթէվէճճիհէն էվվէլքի ազշամ լիմանըմըզտան հարէքէթ իտէն բօսթա վափօրլարը՝ պահրը մէզքիւրտէ պիր գաչ կիւնտէն պէրու բէգ շիտտէթլի ֆուրթունալար զուհուր իթմէքտէ օլտուղունա տաիր պուրալարըն թէլէկրաֆլար իւզէրինէ հարէքէթլէրինի թէեխիր իթմիշլէր տիր ։

—Զապթիյէ նազըրը Ֆայգը բաշա հազրէթլէրինին [illegible] մէմուրիյէթինէ թային պույուրուլաճագը [illegible] ։

Էվվէլչէ աշաղըտագի վէճհիլէ բաշլը միւշարինիլէյհ հազրէթլէրի՝ օլ պապտա զապըթա մէրքէզլէրինէ վէ [illegible] լէրէ վէ խան օտապաշըլարընա էվամիր թէպլիղ իթմէք պույուրտուգ կիպի, մէմուրինը զապըթանըն վազիֆէի մէմուրիյէթլէրինի թէմամիլէ իճրա խուսուսընա իթմէքլէրինի թահգիգ իչին կէճէլէրի ումումիյէթլէ վագթլարտա զապըթա մէրքէզլէրինի զիյարէթ իթմէքտէ տիր ։ Հաթթա էվվէլքի կիւննէլէրը միւշարինիլէյհ հազրէթլէրի Գալաթա վէ Պէյօղլու մէրքէզլէրինի տախի զիյարէթ իթմիշ, սապահա գատար պիր ազ իսթիրահաթ իթմէք իւզրէ Գալաթա Սէրայընա ազիմէթ իթմիշլէր տիր ։

Նազըրը միւշարինիլէյհ հազրէթլէրի զայիֆաճէ չէհամէթ վէ պէսալէթլէրի սէպգաթ իտէն մէմուրինին տախի նէնլիւ միւքեաֆաթ օլմալարընա տըգգաթ իթմէքտէ տիրլէր ։

Շէօյլէ քի բաշլը միւշարինիլէյհ կէչէնտէ Գալաթա Բէնպաշէնտէ պիճ պազրընտա պիր պագգալը գաթլ իտէն զախիրէճի Տիմիթրի նամ շախսը վէ րէֆիգինի թութմագ իչին ժանտարմայը հուզուրընա ճէլպ, հէր պիրէրլէրինէ լայըգը իլէ աթիյէլէր վէրմիշլէր տիր ։ Պունտան պաշգա կէչէնտէ պիր սապըգալըյը տէրտէսթ իթթիկի սըրատա [illegible] պիր աղալար տախի 5 ինճի բիւթա Մէճիտի նիշանը իհսան պույուրուլմագ [illegible] ։

—Վ[illegible]ըն րիվայէթինէ կէօրէ, մարուտան իթթիպարէն մէմուրինէ տէվլէթ մաաշլարընը մահ պէ մահ թէէտիյէ օլունմագ իչին Պանգը Օսմանի իլէ միւզաքէրաթ իտիլմէքտէ տիր ։

Միւթէսարըֆլըգ մաաշլար իչին տախի թագսիթ թագսիթ վէրիլմէք իւզրէ պիր էսնի գաիտէ իթթիխազ գըլընաճագը շայիալարը տէվէրան իթմէքտէ իմիշ ։

Կազէթաի մէզքիւրէ պէօյլէ րիվայէթլէր հէր սէնէ մուտատ այլարընտա զուհուր իթմէքտէ օլուպ, պու սէնէ պիլա թահգիգ գապուլ վէ թասավուր օլունաճագ չէյլէր [illegible] ։

—Վագըթէ Մըսըր [illegible] Մ. Օտրիյէր թարաֆընտան [illegible] նամը իլէ ինկիլիզճէ վէ Ֆրանսըզճա լիսան իւզրէ պիր կազէթա նէշր օլունմայա պաշլամըշ տըր ։

—Բարա հազրէթլէրինին Տէրսաատէթ վէքիլի Մօնսէնեօր Ռօթէլլի՝ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիյէ կիտէրէք Սատրազամ հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ էյլէմիշ տիր ։

Վէքիլը միւշարինիլէյհին գարիպէն հուզուրը Շահանէյէ գապուլ պույուրուլաճագը իշիտիլմիշ տիր ։

— Տէրսաատէթ սու գումփանիասընըն իքի միւհէնտիսի [illegible] վէ պաշ միւհէնտիսին տախի Բարիզէ հարէքէթ իթտիկի տիւնքի նիւսխէմիզտէ եազըլմըշ, վէ ֆագաթ պունուն սէպէպի մէճհուլ պուլունտուղը պէեան օլունմուշ իտի ։

Կազէթալարըն պէեանընա կէօրէ, մէզքիւր սու գումփանիասընըն [illegible] լայէհալարը պու քէրրէ պէլէտիյէ թարաֆընտան Տէրսաատէթ [illegible] միւտիրի վէ պաշ միւհէնտիս Մ. Գուլիան պու պապտա [illegible] վէ Տէրգօս սուլարընըն [illegible] տէրհալ Տէրսաատէթէ կէօնտէրմէք իչին [illegible] Պարիզէ կիտէճէքմիշ ։ [illegible]

—Փէտրվարըն 12սինտէն պէրու [illegible] իլէ Խարբութ արասընտա գար իւչ արշընա վարմըշ վէ Բէրքի իլէ Սալ[illegible]հէյէ վէ օրատան Պաղտատա տօղրու [illegible] եաղմուրըն չիտտէթինտէն սուլար թաշմըշ վէ էքսէր եէրլէրտէ [illegible] կէչիտլէրի վէ թէլլէրի գըրըլմըշ [illegible] ։

Պաղտատ վէ Պիթլիս (Բաղէշ) թահրիրաթլարը միւտախալէթինէ պաղլը մէրթէպէ խալէլ կէլմիշ տիր ։

Շամ վէ Պէյրութ թարաֆլարընտա տախի [illegible] եաղմուրտան տօլայը Սուրիյա միւխապէրաթընտա խալէլ կէլմէքտէ իմիշ ։

Իշպու գըշըն շիտտէթինտէն նաշի գարա վէ տէնիզ բօսթալարը տախի [illegible] թէէխխուրաթ օլմագտա իմիշ ։

—Հալէպտէ իթալիա գօնսօլօսխանէսի թէրճիմանը օլուպ, կէչէնտէ 8-9 եաշընտա պիր գըզըն ըրզընա կէչմիշ վէ պիր քէօլէսինի գաթլ իթմիշ օլմագլա մագնունէն Հալէպտէ թահթը թէվգիֆէ ալընմըշ օլան Ֆէթհուլլահ Ղազալինին սէպիլի թախլիյէ օլունտուղընը Վաքթ եազըյօր ։

—Պէյօղլու բօլիս միւտիրիյէթինին պիր ժուրնալընա կէօրէ, [illegible] նամընտա պիր նէֆէր սէրխօշ հալտէ [illegible] ։

—Եամիա պուլունան պէշինճի [illegible] ։

—Սագըզ լիմանըն [illegible] լունմուշ, վէ օլ պապտա Սագըզ հիւքիւմէթինէ մէզունիյէթ վէրիլմիշ կիպի, մէզքիւր լիմանըն թէմիզլէնմէսի ամէլիյաթընտա գուլլանըլմագ իւզրէ Սագըզա պիր տէ քիւչիւք վափօր կէօնտէրիլէճէք իմիշ ։

—Իզմիր բուսուլու [illegible] միւտիրի [illegible] պէյ իլէ էտիրնէ ինկիլիզ գօնսօլօսու տիւն Տէրսաատէթէ մուվասալաթ իթմիշլէր տիր ։

—[illegible] կէօնտէրիլմէքտէ [illegible] էտիրնէ Պուլկար մէթրօբօլիտի [illegible] վէրէնի եապըլըր ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս խուսուսիյէսի [illegible] թէլէկրաֆլարըտըր ։

Իսքէնտէրիյէ 1 մարտ

Փէտրուար 21տէն 28է գատար Սուէյշ գանալընտան 60 սէֆինէ միւրուր իթմիշ օլմագլա, 1.260.000 ֆրանգ հասըլաթը միւրուրիյէ վագը օլմուշ տըր ։

Լօնտրա 1 մարտ

Ինկիլթէրրա պանգասը՝ ազօնթօսունը եիւզտէ $3\frac{1}{2}$ տան 3 է թէնզիլ իթմիշ տիր ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱԼՕ

Միացեալ Ընկերութիւնըն խանէ պալօսը տիւն ազշամ Պէյօղլունտա Վէրտի Թէաթրօսունտա բէք մունթազամ վէ չաշաալը սուրէթտէ իճրա օլունմագլա, պէրվէճհը աթի օլ պապտա իթտիլա թաֆսիլաթ իտէրիզ ։

Իլան օլունտուղու վէճհիլէ պալօ սաաթ իքի պուչուգտա քիւշատ օլունուպ, տամա վէ գավալիէր ճէյաճէրէյի վիրուտ իտէրէք սաաթ 4 բասատէլէրինէ րագս պաշլանմըշ տըր ։

Թէաթրօ տիկէր սէնէլէր կիպի վէ պէլքի տահա զիյատէ թէզյին վէ թէնվիր իտիլմիշ օլուպ, [illegible] Բաթրիգհանէ մէարիֆ [illegible] հազրէթլէրի նամընա իքի լէվհա թաալիգ իտիլմիշ, վէ պու լէվհալարըն պիրի պէօյլէ լօճանըն էօնինտէ «Եաշասըն մէարիֆփէրվէր Բաթրիգհանէմիզ» վէ տիկէրի [illegible] «Եաշասըն Սուլթան Համիտ Բ.» իպարէլէրինտէն միւրէքքէպ պուլունմուշ տըր ։

Սաաթ թամ պէշտէ պալօի մէզքիւրըն համիի [illegible] պուլունան Ֆրանսա սէֆիրը քէպիրի Մարքի տը Նօայլ հազրէթլէրի՝ Մատամասը վէ տիկէր պազը գատընլար իլէ պալօյը թէշրիֆ իտէրէք, քէնտիսինէ մախսուս օլան պէօյլէ լօճասա կէօթիւրիւլմիւշլէր, պիլախիրէ հուզզար թարաֆընտան ալգըշլանըպ էլ չըրպըլմըշ, վէ մուզըգա տախի Մարսէյէզ մարշընը թէրէննիւմ իթմիշ տիր ։

Սէֆիրը միւշարինիլէյհ հազրէթլէրի պիր սաաթ գատար լօճատա օթուրտուգտան [illegible] սօնրա, պալօնըն ինթիզամընտան տօլայը պէյանը մէմնունիյէթ իտէրէք, Մատամասը վէ տիկէր գատընլար իլէ պէրապէր ավտէթ պույուրմուշլար տըր ։

Պունտան միւթէագըպէն պալօնըն թէրթիպաթ գօմիսիօնընա [illegible] վէ իշպու խանէ պալօյունըն մունթազամիյէթինէ [illegible] պուլունան Օսմանլը Պանգասը միւտիրի Մ. Էմ. Տըվօ ճէնապլէրի պալօյը թէշրիֆ իտէրէք, քեաֆֆէի հուզզարա պիր մէմնունիյէթը ալիմէ մուճիպ օլմուշ տըր ։

Իշպու պալօտա էմսալի մէմլէքեաթիմիզտէ հէմ կէօրիւլմէմիշ իզտիհամ մէվճուտ օլուպ, հալպու քի թէրթիպաթ գօմիսիօնըն տիգգաթ վէ ինթիպահը հէր պիր [illegible] վագը օլմամըշ, հէր չէյ սուրէթը մունթազամէտէ ճէրէյան իթմիշ, վէ վիրուտ իտէն միւթէայիկլէր ֆամիլյալար թա պալօ գաբուսընտան քէմալը իհթիրամ վէ թաազիմլէ իսթիգպալ օլունմուշլար տըր ։

Մէզքիւր պալօտա սալօնտագի [illegible] լօճալարըն հէմեան հէպ պիրի [illegible] ֆամիլյալարը թարաֆընտան թութուլմուշ օլուպ [illegible] կէօրիւլմիւշ տիր ։

Բազըլար սապահա գատար տէվամ իտուպ, [illegible] քէսրէթը հուզզարտան Միացեալ Ընկերութիւնա վագը օլաճագ [illegible] հասըլաթը խաթըրլա կէթիրէրէք, [illegible] ։

Բազըլարըն [illegible] էսնասընտա պիր բէյանգօ տախի չէքիլիպ, պունտան տա Միացեալ Ընկերութիւնա պիր վարիտաթ թէէմին իտիլմիշ, [illegible] ։

Իշիտտիկիմիզէ կէօրէ, պալօտան պէն լիրա վէ բէյանգօտան 500 մէճիտիյէ հասըլ օլմուշ տըր ։

—

Մաթէէսսիւֆ իշիտտիկիմիզէ կէօրէ, Զամիչզատէ Յովսէփ էֆէնտի միւպթէլա օլտուղը խասթալըգտան րէհայապ օլամայարագ [illegible] վէֆաթ իթմիշ վէ ճէնազէսի տիւն ալայ իլէ տէֆն օլունմուշ տըր ։

—

[illegible] Մ. [illegible] քէնտիսինին [illegible] տաիր եազտըղըմըզ հավատիսէ [illegible] ։

Լաքին [illegible] պէյան իտէրիզ քի, [illegible] ։

Ամմա նէ չարէ, [illegible] տիր քի, «չըքէք չըքէյի թապագլանտը պուլուր .»

ՄԻՔՍԵԱԹԻՊ

ՏԻԳԳԱԹ

Տիգգաթը թամամ իկէ մուհթալեա օլունմագա չալըշ իւչ գըթա մէքթուպ պէր վէճհը ալթի ամբ օլմըր։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՆ ԵՒ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՈՐԲԱՆՈՑԻ ՎՐԱՅ

Ազգային կեդրոնական վարչութեան Ուսումնական խորհուրդն առ Պատ. Հոգաբարձութիւնն Հիւանդանոցի ուղղած էր մի տեղեկագիր, զոր Մասիսի մէջ տեսանք, և միանգամայն յայտագիր մի (կրթական ծրագիր) զոր Ազգային Հիւանդանոցի մէջ կարդալու պատիւն ունեցանք։

Թէպէտ և տարակոյս չունիմք որ Պատ. Ուսումնական խորհուրդն իւր պաշտօնին բնութեամբն անաչառօրէն և անկեղծութեամբ խմբագրած է թէ Տեղեկագիրն և թէ Յայտագիրն, սակայն արդարութեամբ խօսելով կան անոնց մէջ ինչ ինչ կէտեր, որք կրնան քննադատութեան նիւթ լինել և թէ զանազան կասկածներ յարուցանել։

Պատ. Ուսումնական խորհուրդը կը յայտնէ թէ Որբանոցը դաս առ դաս մանրամասն քննելով.... կը վարանի, կամ թէ չէ կարող ոչ Ուսումնարան կոչել զՈրբանոցն և ոչ Նախակրթարան։ Զ'եմք գիտեր թէ ի՞նչ տեսակ մանրամասն քննութիւն է այդ, որ Ուսումնական խորհուրդը վարանման մէջ կը թողու և անկարող կ'ընէ' վարժարանին արդի կացութիւնը սահմանելով որոշ անուն մի տալ։ Որչափ աննպաստ է այն դիտողութիւնը վարժարանին նկատմամբ, այնչափ ալ պատիւ չընծայեր Ուսումնական խորհրդոյ մը հմտութեանը յաչս ուշիմ ազգայնոց։ Արդարև Թուրքիոյ ամեն Հայ վարժարանները ալ սանոնց բաղդատութեան չատ քիչ քննադատութեան և դիտողութեան կողմեր ունին, զորս ոչ ոք կրնայ ուրանալ, և կարծեմք այս ճշմարտութեան մեզ հետ կը վկայեն Ուսումնական խորհրդոյ անդամներէն Մեծ. Մ. Եպիսկոպոսեան, Պէրպէրեան և Գուրգենեան էֆէնտիք նաև նոյն վարժարանաց համար, որոց հիմնադիրը և տնօրէնը իրենք են։ Այս էֆէնտիներուն կը հաւատա՞ն արդեօք թէ իրենց վարժարանաց բոլոր դասերու առարկաներն մէկ ժամու մէջ մանրամասն կրնայ քննուիլ. եթէ կը հաւատան, ի՞նչ դիտումով կամ նպատակաւ մէկ քանի եօթնեկի մէջ քննութիւններ կը կատարեն. իսկ եթէ չեն հաւատար, ինչո՞ւ իրենց չը հաւատացածն' ուրիշին հաւատացնելու բուռն ճիգեր կը թափեն։

Այս խորութիւնը կնճռոտ հանելուկ մի' կամ լաւ ևս է ասել գորդեան հանգոյց մի է, զոր մասնաւոր վարժարանաց հիմնադիրք և տնօրէնք միայն կրնան լուծել։

Մենք չենք ուզեր այս կէտին վրայ աւելի ծանրանալ, վասն զի Պատ. Ուսումնական խորհուրդն' ինչպէս տեսնուեցաւ' արդէն նոյն տեղեկագրով ինքզինքը հակասութեան մէջ դրած է. միայն իրաւունք ունիմք զարմանօք հարցնելու թէ ինչո՞ւ իւր տեղեկագրին մէջ կուրանայ Ազգային Պատմութեան և Աշխարհագրութեան ուսումներն, որք օրինաւորապէս կ'աւանդուին, և որոց վրայօք Պատ. Ուսումնական խորհուրդը հարցում մը իսկ ուղղած չէ աշակերտներուն.— բնական էր որ մէկ ժամու մէջ կատարուած մանրամասն քննութիւնն ասկէց տարբեր արդիւնք մի չունենար։

Պատ. Ուսումնական խորհուրդն Որբանոցի այժմեան ուսումնական վիճակին վրայ իւր դիտողութիւններն այսպէս յայտնելէ և լաւագոյն ուսման յայտագիր մը մատուցանելէ յետոյ, իւր ինչ ինչ խորհրդածութիւններովն հանդերձ' մի յոյժ կարեւոր առաջարկութիւն կը ներկայէ ի նկատողութիւն, վասն ազգոյ բարեկեցութեան պատսպարեալ որբոց, այն է' մի քանի արհեստից ուսումն, որպիսիք են' ատաղձագործութիւն, դերձակութիւն, կօշկակարութիւն, տպագրութիւն, երկաթագործութիւն, մեքենագործութիւն եւն։

Արուեստից սկզբան ոչ ոք կրնայ հակառակիլ. և փափաքելի է որ իւրաքանչիւր վարժարան իւր արուեստանոցն ունենայ, որպէս զի ուսման և արուեստից համընթաց վիճակն' ազգին խել մը նիւթական և բարոյական վէրքերն ըստ կարելւոյն դարմանէ։

Պատ. Ուսումնական խորհրդոյ սոյն առաջարկութիւնը խիստ բանաւոր և գովութեան արժանի է, սակայն իւր խորհրդածութիւններն և յայտագիրը կերպով մը չկրցանք համաձայնել սոյն առաջարկին հետ, կամ աւելի պարզ խօսելով' իւր առաջարկութիւնն որչափ բանաւոր էր, յայտագիրն և խորհրդածութիւններն այնչափ անբնական կերևին զայն գործադրելու։

Մեր Ուսումնական խորհուրդն երբ մէկ կողմանէ արուեստից ուսումն կառաջարկէ, միւս կողմանէ իւր յայտագրին մէջ Գաղղիերէն, Անգղիերէն լեզուներն, գրաբառ, ձայնագրութիւն և տոմարակալութիւն խոպտա կը բառնայ և երկրաչափական սկզբունք մի կը նշանակէ. ինչ զարմանալի հակապատկեր մի է այս, զոր 19րդ դարու մէջ բանիբուն Ուսումնական խորհուրդ մը կը ներկայէ իւր պաշտօնական կնքովն և ստորագրութեամբը. կը փափաքէինք սորվել թէ սանոնց գրահաշուի ինչպէս կարելի է երկրաչափութեան ուսումն կատարելապէս ստանալ աշակերտ մը, և թէ երկրաչափական սկզբունքով ի՞նչպէս կարելի է կատարեալ արհեստաւոր մը լինել։ Անտարակոյս Պատ. Ուսումնական խորհուրդը այս կէտերը նկատողութեան առած է, սակայն կարծեմք հեռատեսութեամբ վարուած կը լինէր, եթէ իւր տեղեկագրին մէջ այս մասերը բացատրէր փոխանակ ծանր ակնարկութիւններ ընելու։

Զենք հասկնար թէ ինչո՞ւ Գաղղիերէն և Անգղիերէն լեզուներն իբրև անպիտան և աւելորդ յայտագրէն բոլորովին դուրս ձգուած են, միթէ նուա՞զ ազդեցութիւն ունին արուեստից զարգացման և յառաջադիմութեան վրայ։ Արդարև կը գտնուին արհեստաւորներ, որք մինչև իսկ իրենց մայրենի լեզուին վրայ վէր ի վերոյ գաղափար իսկ չունենալով' մեծութիւններ դիզած են բաղդի կամ դիպուածի բերմամբ' Բայց սանոնք աննշան թուով բացառութիւններ են, և չեն կրնար ապացոյց լինել առաջարկեալ խնդրոյն. ընդհակառակն բիւր արուեստաւորներ այդ լեզուաց անտեղեակ լինելնուն պատճառաւ' նիւթական և բարոյական մեծ կորուստներու հանդիպած են և կը հանդիպին, ինչպէս անձամբ չատերն գիտենք և չատերուն բերնէն լսած եմք այդ ճշմարտութիւնը։

Սոյն տեսութիւնը հերքելու փաստ չ'կրնար լինել այն առարկութիւնը թէ' յիսուն տարի յառաջ Հայ արուեստաւորներն, առանց այդ լեզուներն գիտնալու աւելի բարեկեցիկ էին քան իրենց ջրապլինդ բաղդակիցներովն և ճարտար մասունքներովն։ Այն ժամանակ այդ ձիրքերը բաւական էին, զի օրը 5 դահեկանով ընտանիք մը հանգիստ կ'ապրէր, իսկ հիմա քսակ ջրապլինդ բաղդակիցներով' առանց կարեւոր ուսմանց և ընդհանրացեալ լեզուաց կարելի չէ ազգի մը մէջ ընդհանրացնել յառաջացած բարեկեցութեան վիճակը. մանաւանդ երբ նկատողութեան առնեմք թէ հիմա ամէն ազգաց հետ յարաբերութիւններ ունիմք, թէ պէտքերն անհամեմատ չատցած են, և թէ ուտեստ, հանդերձից, տանց և վարձուց գիններն եռապատիկ, քառապատիկ և թերևս հնգապատիկ բարձրացած են։ Մեր նախնիք Ցեղյագրին նմանօրինակ նախապաշարումամբ' ուսմանց և լեզուաց կարեւորութիւն չընծայելով' իրենց ջրապլինդ բաղդակիցներն և ճարտար մատունքն չըկրցան իրենց դարաւոր արհեստներն պաշտպանել կորուստ մնաց աղէ, որք աստիճանաբար կը տիրապետեն արհեստից վրայ։

Այս տեսութիւնն կ'ուզայ կը յանգի սա եզրակացութեան թէ Հայ արհեստաւորն ալ այդ լեզուներն գիտնալու է, որպէս զի իւր արհեստը զարգացնելու և կատարելագործելու համար' այդ լեզուներով իրեն արուեստին վերաբերեալ բազմատեսակ հեղինակութիւններ կարդայ, որք դժբաղդաբար մեր ազգին մէջ չկան և թարգմանաբար գտնելը վաճնեղն ալ թէ յոյժ սակաւաթիւ են և թէ մեծ արդիւնք մի յառաջ չեն կրնար բերել։ Հայ արհեստաւորն' որ իբրև մարդ բաղդին ձեռքը խաղալիկ է, ընկերական կեանք վարելու տեսակէտով ալ պէտք ունի այդ լեզուներն կանխաւ սորված լինելու, վասն զի չատ անգամ կը պատահի որ անգութ բաղդի, անյաջող առևտրոյ և այլ անողոք պարագայից բերմամբ իյնայ այնպիսի տեղ մը, ուր այդ լեզուներն տիրող են, կամ անհրաժեշտ պէտք ունին։

Պատ. Ուսումնական խորհուրդն իւր խորհրդածութեանց մէջ' դառնարկապորտ Հայ երիտասարդաց թիւը անհամեմատ չատ կը գտնէ քան ինչ որ 30—50 տարի յառաջ, և հարցմամբ հաստատել կ'ուզէ թէ «արհեստաւորաց դասը թոշակառուներէ բարեկեցիկ է այսօր, որ սակայն ընդհանրապէս աւելի դպրոց տեսած է։» Ցաւալի է այս կարծիքն, վասն զի այդ երկու վիճակին ալ միայն մէկ մէկ կողմը կը տեսնէ առանց միւս կողմերուն վրայ ալ ակնարկ մը ձգելու։ Ժամանակին դպրոց յաճախող և հիմա գաւառակաշրջիկ եղող երիտասարդներն ունին անշուշտ նիւթական, բարոյական և ֆիզիքական պատճառներ' հաւաքական կամ մասնական կերպով, որոց վրայ Պատ. Ուսումնական խորհուրդը չէ ուզեր խորհիլ։ Նոյնպէս մեծապէս կը սխալի երբ Հայ արհեստաւորներն ընդհանրապէս բարեկեցիկ կը նկատէ քան զթոշակառուս։ Գիտնալու է որ այն արհեստաւորներէն բիւրաւորներն անյաջողութեան պատճառաւ (որ հարկաւ նոյնպէս իւր նիւթական, բարոյական և ֆիզիքական կողմերն ունի) չաբաթը անգամ մը գրեթէ արհեստ կը փոխեն. չատերը տարիներով անգործ կը մնան և մէկ մասն ալ յետ բազում տառապանաց լքանելով այդ արհեստի և առևտրոյ ասպարէզները' վարժապետութեան կամ քահանայութեան կը դիմեն, և ո՞վ չգիտէր թէ մեր վարժապետաց և քահանայից դասերը' չատ քիչ բացառութեամբ արհեստաւորներէ խոյս տուած են։

Ուսումնական խորհուրդն ոչ նուազ զարմանք մեզ կը պատճառէ երբ Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ այս արհեստանոցն կառաջարկէ իբր միակ դարման աղքատ Հայ երիտասարդութեան, և աւելի զարմանալին այն է որ Հայոց ազգն Ցօնաց հետ բաղդատելու կելնէ' առանց ինկատի առնլոյ Ցօն ազգին կրօնային և ազգային վիճակն, անոր նիւթական և բարոյական կացութիւնն, անոր հայրենասիրութիւնն և ուրիշ հանգամանքներ, որք դժբաղդաբար անհամեմատ կերպով կը պակսին մեր ազգին մէջ։ Շատ հաւանական է որ այս խնդրոյն մէջ մեր Ուսումն. խորհուրդը իւր բուռն հայրենասիրութեան հետևելով այդ կանխահաս դատաստանը կ'ընէ քան թէ ուղիղ բանի և հանրօգուտ փորձառութեանց հպատակելով, զի լռելութեամբ չէ ուզեր քննել այն յարակից հանգամանքներն, որովք այսօր Ցօն երիտասարդներն կը յաջողին իրենց գեղածեթաղ ապագայ մը պատրաստելու, նոյնպէս չէ ուզեր փնտռել և գիտնալ թէ այդ հարուստ և յառաջադէմ Ցօն արհեստաւորներն իրենց ո՞ր Հիւանդանոցի արհեստանոցէն դուրս եկած են։

Արհեստանոցն իւր օգուտն ունի, բայց ո՛չ թէ Ուսումնական խորհրդոյ ըմբռնած տեսակէտովն։ Կարելի չէ որ Հիւանդանոցի մը արհեստանոցն' անկեալ Հայ երիտասարդութեան աղքատ մեծ փառքն փրկելու միակ միջոցն լինի, ինչպէս կը կարծէ Ուսումն. խորհուրդն, և այն ալ առանց ուսմանց և լեզուաց։ Հիւանդանոցի մէջ արհեստանոց մը մասամբ մի կրնար օգտակար լինել, եթէ Հիւանդանոցի պիւտճէն ներէր և ազգն զայն քաջալերելու վիճակին մէջ գտնուէր, դժբաղդաբար ո՛չ պիւտճէն այդ փոյթլուն վիճակին ունի և ոչ ալ ազգն զայն քաջալերելու տրամադիր է, և այս ճշմարտութեան կարծեմք աներկրելի ապացոյց կրնան լինել Հիւանդանոցի մի քանի արուեստներն, որք ոչ միայն եղած ծախսերն չեն գոցած, այլ և մեծ բաւականալիք մը եղած են Հիւանդանոցի ելևմտական վիճակին վըրայ։

Մեր սոյն տեսութիւնն չենք ուզեր մինչև թագուն նպատակներ երևան հանելու չափ ընդարձակել, և ոչ ալ կը փափաքիմք անոնց կողմանէ մինչև երկինք բարձրացած մի քանի կափառնաումներ հարուածել նմանօրինակ դիտողութիւններով և խորհրդածութիւններով. միայն կուզեմք եզրակացնել թէ պատ. Ուսումնական խորհուրդն թէ քննութեան, թէ տեղեկագրին և թէ յայտագրին մէջ չատապաւ վարուած է, հետևապէս թէ անհնար Հոգաբարձութեան մը դիւրազգածութիւնը վիրաւորելու չափ յառաջ գացած կը թուի և թէ իւր այդ խմբագրութիւններն պաշտպանելու վիճակի մը մէջ գտնելու չէ ջանացած։

Ըստ մեզ աւելի հեռատեսութեամբ վարուած կ'լինէր, եթէ փոխանակ այդչափ սուրբն կացութեան մը մէջ ցուցնելու զՈրբանոցն, որ ազգիս մէջ գտնուած մասնաւոր վարժարաններէն նըւազ ուսումնական և բարոյական վիճակ մը չունի, Լէվել համաձայն յայտագիր մը պատրաստելով' ընթացէր կարգայր մեծատուն ծնողաց, որ իրենց զաւակներն փոխանակ մասնաւոր վարժարաններ տալու, Ազգային Հիւանդանոցի յանձնէին, ուր մասնաւոր վարժարաններէ աւելի հսկողութիւն կ'լինի անոնց բարոյական կենաց վրայ հաւատարիմ վերակացուներու ձեռօք, և հայրական խնամք կ'տարուի անոնց առողջութեան վրայ երեք նշանաւոր բժշկաց չարունակ այցելութիւններովը։ Եթէ Հիւանդանոցը այս վիճակին վերածուի, այն ատեն ոչ միայն աղքատ մանկունք մեծատուն զաւակաց շնորհիւ կատարեալ ուսումնական վիճակ մի կունենան, այլ և Պատ. Հոգաբարձութեան պիւտճէն մեծ գումար մի կրնայ հայթայթել Ուսումնական Խորհրդոյ բաղձացած Արուեստանոցն հիմնելու, և այն ատեն միայն կրնայ նաև արդիւնաւոր լինել Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ առ Պատ. Հոգաբարձութիւնն խոստացած աջակցութիւնը։

11 փետր. 83   Տ. Մ—ճ—ն
Յենի Գաբու

(Իւէնի Գէօլ—ր)

Ամսոյս 15 յունվար 1883 ի Կ. Պոլիս

Մեծապատիւ խմբագիր Թերճիման Էֆքեարի լրագրոյ,

Մասիս' սովորութիւն ունի իւր բաժանորդներէն ստացած յօդուածն անխտիր հրատարա-

ԷՍՐԱՐԸ ԱՇԳ

ԷՍԷՐԸ

Թ. ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

Գ

ՖԻՍՏԱՆԵԱՐ ՊԻՐ ԳԸԶ

(1654 Նումերօյեան տէվամ)

—Էյ՛. Եօզաստ, աղլաչըզ սըզլաշարագ սօրմուշտու. աֆմ իթմիշտի տէրլէր, պէնիմ սէվկիլիմ րէֆիքըմ. վէ Ալվարէ, խըշըրըլըզ սեօյլէնիւ գապուլ իթմէմիշ իտի, տերլէնճրլէ տէ գապուլ իտէմէզ։

—Ալվա՛րէ պէնի մէյտանա գըլըյորսուն։

—Հէրտէյիմի սավրանըլըշտա ֆէնէ խալէյօրու մ քի սէնին պիր միւշքիլին վար տըր այի՛գ տօմէնա. էյէր էյլէմէն պիր եարալ էյլէր իսէ մէրամըմըր իֆատէ էթ. պիլիրսին քի էյէր միւշքիլին պիր չէյ իսէ, անըն իճրասը իչիւն իգրէթ թագէտ իւսէն թագրիմատըն աէյլըմ։

—Ա՛հ պիլիրիմ, թանրըմ սէնին սըֆէթնաղ եիւրէյլինի, սէնիմ աղի՛գ Ալվարէմ. սահիհէն պիր իֆատէմ վար տըր․․․

—Եօյլէ իսէ իճապը պուլս իթմէքլէյէ գատար իւլրուլէրէ կիթմէյէ նէ՞ հաճէթ վար տըր. էյէր էյլէմէն կիլէյպիլէճէք պիր չէյ իսէ, սօղուսան տօղրու թէքլիֆ էթ. պէն տէ պագայըմ էյէր գապիլի վար իսէ սէնի խօշնուտ իտէրիմ։

—Ալվա՛րէ. պու մուշամ իֆիսիյ նէօպէթ սէյլիգ, եօյլէ սէյիՙլ մի. ինկիլիզ գարուսընա տոլմագ իւժէրիմ։

—Էվվէթ. կիւէնին եարըմըր պէն պէքլէյէճէյիմ եարըմըր տա սէն. պուննուս նէ՞ վար տըր։

—Ֆագաթ սէն պէնոտէն էվվէլ պէքլէյէճէքսին. եօյլէ սէյի՞լ մի։

—Էվվէթ. եարըմ կիւէնտէն սօնրա քալըն իւնքիլիզ եէնի տէ սէն պէքլէյէճէքսին։

—Պու սըրայը սէյիրթիլիւլ, Ալվա՛րէ։

—Ֆագաթ պու սէնին սէսինին էրէյլէճէ աղըր պիր չէյ կէօրիւնիյօր։

—Պիր կիւն պուլուսուն իքի ալըրըլղընտա պիր չէյ թէքլիֆ էթ պանա. էյէր խըրա իթմէզ իսէմ քէօրէքտէն տէ ալչագ օլայըմ. եօգ տէ՛մէ Ալվարէ։

—Ֆագաթ պունտա նէ՞ մանէա օլապիլիր։

—Մանէասընը սիւվալ իթմէ պիրտա՛տէր. Ալվա՛րէմ. սիվկիւլի՛ւ Ալվարէմ. եալընըզ չունու պիլմիշ օլ քի, պու րէճամը գապուլ իթմէյինտէ եօմրիւմիւ պանա պաղըշլամըշ գատար օլաճագսըն։

—Սագըն Փիքրինտէն Խիկիլիպի գաչըրմագ կիպի պիր տիվանէլիք կէչմէ-սին. սօնրա խամ մէյվէ կիպի իքիմիզ պիր աղաճտան սալլանըրըզ.

—Մէմուլ խան՞րմիսին քի պէօյլէ պիր տիվանէլիքտէ պուլունայըմ. հայ-տէ պէն եօխմիւմի կէօզիւմէ ալըրը օլայըմ. սէնին կիպի պիր սէվկիլիւ իյիտին գանընա կիրէճէք նէ՞ մէյէպիմ օլապիլիր. հէմ եօյլէ պիր Ֆիքրիմ օլսա, եարը կիճէտէն սօնրա նէօպէթ պէնիմ օլաուղունտա մէրամըմը իճրա խա՞մէքմիյիմ։

—Հագգըն վար տըր տօ՛սթում. սէնին պագը աճայիպ հալլէրին պուլունտուղունու ունութմուշ իտիմ։

—Թէքլիֆիմի գապուլ խանճ՞քմիսին, ալիղի՛մ Ալվարէ։

—Տօսթլուղումուզ խաթրը իչին, էօրար Նէվինտէն պուլունան չու թէքլիֆինի գապուլ իտէճէյիմ. վէ սէպէպինի տէ սիւալ իթմէյէճէյիմ. Ֆագաթ պիլիրսին քի պու պէճայիչի մէմուրիյէթ պէնիմ էլիմտէ տէյիլ տիր. պէն քէնտի նէօպէթիմի նէ՞ սուրէթլէ սանա թէրք խտէպիլիրիմ։

—Ա՛հ պու տէտիյին սահիհ տիր Ալվա՛րէ. պէն պունու հիչ տիւշիւնմէտիմ։

—Տու՛ր պագայըմ, պիր մանիի չէրի իլէ պիր սաքէր քէնտի նէօպէթինտէն տիւշէր իսէ, օրատա պուլունան անըն եէրինէ կէչէր. եօյլէ տէյի՞լ մի տիր։

—Էվվէթ. վէ սէնտէն սօնրա օրատա պուլունան տա պէնիմ։

—Բէք ալէա. խասթէլիք տէ պիր մանիի չէրի տիր. եօյլէ տէյի՞լ մի.

—Նէ՞. խասթա՞ մը օլաճագըն. խայըր պու տա օլամազ. չիւնքի էկէր սախթէ խասթա օլուրսան, հէքիմ մուայէնէսի վար տըր. սահիհ խասթա օլմագ իչիւն տէ պիր սէպէպ լազըմ տըր վէ թէհլիքէսի տէ օլապիլիր։

—Խաթըրըն իչիւն պիր կիւնլիւք խասթէլիյին զըյանը եօգ տըր։

—Ամա՛ն ազիզի՛մ Ալվարէ. Ֆագաթ պու տէտիյին նա՞սըլ օլապիլիր. պիր սաաթ խըթէտալըն վագըթ վէ խըթէտալըն գատար խասթէ օլապիլի՞ր մի։

—Օրատը տա պէնիմ պիլէճէյիմ չէյ տիր. սէն չըմտի պու կիճէ իլք նէօպէթ տէ պուլունմագ խըթէմէ՞զմիսին. Ալվարէ պուլունուն եօլունու պուլմագ իչիւն սանա սէօզ վէրիյօր. հայտէ իչինէ կիթ վէ վագթինէ հազըր օլ։

Նէօպէթ պուտալար, Ալվարէնին պու սօն սէօզլէրինի տույմուշ օլտու, կէօզլէրի տօլտու, վէ չէքիլ անըն էլինի զօր իլէ բուս խտէրէք, «պու էյլիյինի ունութմայաճաղըմ Ալվա՛րէ» տէտի, վէ ալէթ թաճըլ գարուսուն տիշարը չըգըպ գայպ օլտու։

Օլ ախշամըսը գըշլանըն հէքիմի պիր թէլաշլա Ալվարէնին եանընա չըգըրըլտը. միչարէ սաքէր աթէշլէր իչինտէ պուլունուպ, կիւճ հալ իլէ ալըրըր մուայէնէլէրտէն սիրագ քէնտիսինի պուլտու, վէ նէօպէթտէ տուրամայաճաղընա գարար վէրիլիպ, եարը կիճէտէն սօնրա նէօպէթ սըրասը պուլունան սաքէրին, իլք ախշամտան կիճէ եարըսընա գատար նէօպէթտէ տուրմասընա գարար վէրիլտի։

Ցօնա Իզապէլլանըն եալընըզ պիր տէֆա էլինի էօբմէք միւսաատէսինէ նայիլ օլմագ իչիւն էօմրիւնիւ օն տէֆա էօլիւմ թէհլիքէսինէ իլգա իլէմէյէ հազըր պուլունան սաքէր, նիհայէթ իչի սըրասընա գօյուպ, իլք ախշամտան Բալֆ Միլլըրըն գարուսու էօնինտէ նէօպէթտէ տուրմագ չէրէֆինի էլտէ իթտիքտէն սօնրա, արթըգ տագըղալարը, չարէքլէրի, վէ սաաթլարը սայմաղա պաշլատը։

Կիւնէշ պաթտըղտան սօնրա թամ իքի սաաթ կէչտիքտէ, նէօպէթճի սաքէրին կէօզինէ սիյահ պիր չէքըլ կէօրիւնմէյէ պաշլատը. միչարէ ատէմի էլլէրի վէ այագլարը տախի այնի վագըթտա տիթրէմէյէ պաշլամըշ, վէ էլտիքլէրի թիւֆէնքին եէրէ տիւշմէսինէ տէ պիր չէյ գալմամըշ իտի. Գահրաման սաքէր, գորգագ պիր քէտիյէ տէօնտիւ։

Սիյահ չէքլին այագ սէսի իշիթիլմէյիպ, եալընըզ էլպիսէսինտէն ճըգան պիր չըլըրըթը սէսի կէլմէքտէ, վէ իշթէ թօբ սէսինտէն սարըլմայան սաքէրին եիւրէյինի ալթ իւսթ իտէն տախի, պու պիլինմէյէն ճըվապ սէսի իտի։

Սաքէրէ տօղրու իլէրու կէլմէքտէ օլան չէքլին, Ցօնա Իզապէլլա քէնտի օլտուղու անլաշըլմըշ օլմալը տըր։

Տիլպէր Սպանիալը օլ տէրէճէտէ թահրիք օլունմուշ պիր հալտէ իտի քի էմրինէ միւնթազըր պուլունան նէօպէթճիյէ, եալընըզ «Ա՛չ» լըտլէթինի

կել, մանաւանդ երբ յօդուած մը բաժանորդ չեզոքի մը նկատմամբ գրուած լինի ։

Ասանկ լինելուն փորձը շատ անգամ տեսած ենք, ուստի 'ի պատասխանի Մ---ի 3331 թուահամար թերթին մէջ ժողովյս պատուոյն նկատմամբ հրատարակուած անստորագիր յօդուածոյն հերքումն հրատարակել դժկամակելուն համար, նոյն հերքման պատճէնն ինչպէս Ձեր պաշտօնակցայ, նոյնպէս և Ձեզ 'ի սոյն նամակ ներփակեալ կը ղրկեմք հրատարակելու խնդրանօք 'ի սէր անաչառութեան և 'ի պատիւ անաչառ խմբագրութեան։

Թ. Մ. Նժ--ն

Մեծապատիւ խմբագիր Մ---ի լրագրի 'ի Կ. Պոլիս,

Գող կատուները բան գողնալու ժամուն իրեանց աչեր կը գոցեն, գողցածնին ուրիշներ չեն տեսներ կարծելով ·

Ձեր 3331 թուահամար պատկառելի (1) թերթով հրատարակուած անստորագիր յօդուած մ'այ ժողովյս պատիւը թափեալ ուղղով մագլել ճգներ է, միայն այս տարբերութեամբ, որ կատուն գողութեան պահուն աչերը կը գոցէ, իսկ անստորագիր յօդուածատէրն իւր երես կը պահէ ։

Ուստի աներես մը պատասխանել չենք գիջանիր · այլ և թէ աներեսն իւր խայտառակութիւն մերկապարանոց և առակ նշաւակի լինելու համար պատասխան ընդունիլ կուզէ, թող իւր երես ցուցնէ, եթէ ունի ։

Խմբագիր Տէ՛ր, մեր այս համառօտագրութիւնն ըստ տպագրական օրինաց հրատարակելնիդ 'ի պաշտօնէ կը պահանջեմք ։

'Ի դիմաց Թաղ. Ժողովոյ
Հայոց Ամասիոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Կ---ն Գէ--ր Մ. Է---ն
10 դեկտ. 1882
Ամասիա

—

(Խ---նէ Ժ-----)

Միւէլլիֆ էֆէնտի,

Մ---ի կազէթասընըն 3386 նիւմերօսընտա Եօզկաթտան մերսուլ վէ հավասխաթը քեազիպէ իլէ մէմլու պիր մէքթուպ տերճ օլունարագ, մուհարրիրի պուլունան չախսը՝ չու իսթիյարը քիզլի իլէ միւֆսիտ վէ ճիւմլէնին իքրահընա պատի օլաճագ տըր · շիմտի չու եա պու զաթա իսթաքէն թէֆէվվիւհաթը պէտախանէտէ պուլունտըգտան մաատա, պէնտէնիզին վէլիմէ զիյնէթի հագգընտա տախի պահսաչարագ, միւճերրէտա նիյէթը ֆասիտէ մէպնի խանէտանը աճիզլէ մէնսուպ օլանլարը Հ---Գ------ թէսմիյէ իլէր ։

Մէքթուպը մէզքիւր մուհարրիրի հէր քիմ իսէ, գաթան ալ ու էտաք պուլունմայան վէ ըրֆըմը պէտէրիյէ եազըշման պիր թագըմ քիզլիերի իրթիքապ իտերէք, իսթէտիկի կիպի հիմմէթքեարը պուլունան Մ---ի կազէթասընտա տերճ իթտիրեպիլիր իսէ տէ, պէօյլէ եալանլարը քիւմէնին գապուլ իտէմէյէճէկի թապիի պուլունտուղը միւխլը, հէր ան ու զէման հիւրմէթ իթմէքլէ միւֆթէխիր պուլունտուղըմըզ վէ ճանըմըզ կիպի սէվտիկիմիզ Գեր. Տ. Գլէմենտ Սրբազան գարշը (1) խանէտանըմըզա Հ---Գ------ իսմինի վէրտիկի ճախ թէաճճիւպ վէ մուճիպը էսէֆիմիզ օլտուղունտան, մումաիլէյհ Սրբազան Հազրէթլէրի ալէյհինտէ պիզճէ եօյլէ պիր թէֆրիգ պուլունմաաըզըն արզ իլէ, օլ պապաթէքի նէշրիյաթըն փիւլլէն պի էսաս օլտուղընը պէյան, վէ իշպու մաքալէ պորտարէքի աճիզլինին միւլթէպէր կազէթանըզըն պիր քիւչէսինտէ տերճինէ հիմմէթլէրինի թէմէննի էյլէրիմ էֆէնտիմ։

1883 փետր. 8 Ա---ի
Եօզկաթ Կ. Ա-------

(1) Էյ տօղրուսը՛ ։ Թ. Է.

Թ---ն Էֆ. —Պալաթէքի իւչ գըթա մէքթուպ միւթալեա օլունտուգտա, իչինինտէ մէյալ ու միւնտէրիճաթը ճիւլիւթալէգ Մ---ի կազէթասըն հալ ու թավրը ալէյհինտէ պիրէր շիքեայէթ սայըլաճագընտա չիւպհէ եօգ տըր. չէօյլէ քի ·

Պիրինճի մէքթուպտա Մուավինեան էֆէնտի՝ Ռուսումիւ խորհուրդըն Ս. փրկիչ Որբանոցը հագգընտա եազտըղը պիր րաբորթու մուախեզէ իտուպ, էֆէնտիի մումաիլէյհ նէչը իթտիրմէք իչին իշպու մէգալեսինի էվվէլճէ Մ---ի կեօթիւրմիւշ իսէ տէ, մէզքիւր ճիւլիւթալէգ կազէթա՛ Ռուսումիւ խորհուրդըն րաբորթունը նէչը իթմիշ վէ անըն հագգընտա եազըլան իթիրազաթը տա խասուսիյէ մէնաֆիի ումումիյէյէ միւթէալլիգ օլտուղը իչին քէնտիսի նէչը իթմէյէ մանէն մէճպուր պուլունմուշ իքէն, միւշարիւնիլէյհ պուլունտուղը թարաֆքեարլըգ իւզէրինէ մէյանի մէգալէի իթիրազիյէի մէգթուպէյի րէտտ իթմիշ, վէ պէօյլէճէ էհալիյի էն ռէֆիլէ պիր խայրաթխանէսինին Որբանոցը հագգընտա տէրտուքը միւզաքերէ սայըլան պիր թէքլիֆին ավիլր թարաֆընը թութմալըգ հագգընտան մահրում իթմէք խիւլասասընտա պուլունմուշ տըր ։ Էնտիր՝ Ռուսումիւ խորհուրդըն Ս. փրկիչ Որբանոցը հագգընտա եազտըղը պիր րաբորթունը օգուտուղտան սոնրա, օնա իթիրազ մագամընտա Մուավինեան էֆէնտի կիպի պիր ասհապը գալէմին եազտըղը մէգալէնի ուճագա օգումա՞զ մը ։ Մուավինեան էֆէնտինին պէօյլէ մէնաֆիի ումումիյէյէ միւթէալլիգ պիր մէսէլէ հագգընտա գալէմէ ալըղը պիր մէքթուպը Մ---ի նէչը իթմէք իչին աճապա կէօրիւկ կէօրիւկ [illegible] մը պէքլէր ։

Պալաթէքի իքինճի վէ իւչիւնճի մէքթուպլարըն միւնտէրիճաթընտան անլաշըլըյօր քի, Մ---ին միւխպիրլէրի քէնտի պու մէմուրիյէթլէրինտէն խաթիֆանէ իւզէրէ խաթէլերինի կիպի չոլըն պանըն նամուս ու հայսիյէթինէ տօգունմագտա վէ եալան եանլըշ պիր թագըմ չէյլէր եազարագ ալագատարլարընը մուախազէն թէքզիպ գաչմէթինի խիլաֆըյար իթմէյէ մէճպուր կէլէճէքլէր ։

Ամա՛ն եա Բապպիմ, պիզ պու Մ---ին հօճաար մը յըլը քի էքսէր միւնտէրիճաթընը պէօյլէ վագթ վագթ գալֆը թաճիս ու թէքզիպ իտէյիմ. Նէ տիր օ, պիր թագըմ Բ--Բ-կէօ, ------ Բ--Բ-կէօ, ------ Բ--Բ-կէօ, ------ Բ--Բ-կէօ, ------ Բ--Բ-կէօ, ------ Բ--Բ-կէօ, տըյէրէք պիր թագըմ իսիմ սայըլէ աստամլարը (պիլմէյիմ պիր գաչ միւսլիմէնալարը ամէրիքալը) քէնտիսինէ մուխպիր իթթիխազ իթմիշ, վէ անլէրին սանմա սապաճ վէ զարարքեարանէ եազըլարը մէքթուպլարը տէրճ իտէրէք, կազէթաճըլըգը քէնտիսինէ եօլճ պիր հագիր վէ զէլիլ հալէ կէթիրմիշ տիր ։

Ճիւլիւթալէգ Մ---ի պիլմէլիյ պիր միւճատէլէյէ պաշլամագտաճըն, պիլիչ գարըը էքսէրիա հէչ պիր տէքիլ պուլամագ, վէ ամեօգ քէնտիսինէ գրագանդալըգ իլէ չինսինէ քէնտի ալէյհինտէ իթիրազ իտէր ։ Հալ պու քի, պալաթէքի մէքթուպլարըն սահիպլէրի՝ տէմի գրագանդալարընտան Մ---ի գարչը օ հագգը իթիրազլարընը պա մէքթուպ թարաֆընտան իրսալ իթմիշլէր տիր · անլէրին Մ---ի սէնաաթճա աճապա պիր միւնասէպէթ վէ ալագալարը վա՞ր մը տըր քի պէօյլէ միւթալեա խաթըրա կէլսին ։

Իչթէ Մ---ի մանէն պու տէրէճէլէրէ գատար ինտիրալ իթմիշ վէ կազէթաճըլըգը մէնֆաաթը չախսիյէսինէ ալէթ իթթիխազ իտէրէք պիր մէրթէպէյէ կէլմիշ օլտուղունտան, մէնաֆիի ումումիյէյէ քէնտիսինէ ցունճաք իթմիշ, վէ պէօյլէճէ միլլէթ նազարընտա կազէթաճըլըգ սէնաաթընը լէքէլէմէք իչին ֆօրգըլըգըննըսա պուլունմուշ տըր ։

(1) Կէօրիւնիւյօր քի Ճէ---Ք---էլ Մ---ի՛ պէօյլէճէ զէհնտըտան հալքըն տիլէքլէ օրթալա պիր մէսէլէ թամամ չըգարըր, պաշքա միւթէալլիգ խիթամ պուլարագ պէրվէճէզ պանա թէլէկրաֆ էտէնի հանթաթալար կէլինճէյէ գատար օ մէսէլէ իլէ վագըթ կէչիրմէք նէշրէ թինտէ պուլունույօր ։ Թ. Է.

Վէրկի Էմանէթինտէն ·

Տէրսաատէթ էվգաֆը միւլհագա միւթէվէլլիլէրինին Սենէտաթ խարճըյէսինէ պուլունան մալիւմէլէսինի տէօրթ վէքիլէն պիրինին պիր Սենէտաթ Ռեմզի մէմուրը ֆագըլէթլու Եօզեր Հիլմի էֆէնտի հուզուրունտա թէճտիլը վէքալէթ իթթիրմէլէրի կէչէնտէ վ-քի կազէթասըյլա իլան օլունարագ, չիմտիյէ գատար պիր խայլըլը թախրէյէ կէլիպ թէճտիլը վէքալէթ իթմիչ իսէ տէ, պայրամը հէնուզ կէլմէմիշ, վէ պու իսէ Սենէտաթ խարճըյէսինէ վուգուաթը պուլմագտա օլան մուամէլաթը սէքթէ իլրաս իթթիրմէքտէ պուլունմուշ օլմագլա, իշպու թարիխըն իլանտէն իքի հաֆթա խիթամընա տէքին տաիրէի Էմանէթէ թէաճճիլլը վէքալէթ իթթիրմէլէրի Տէրսաատէթտէ պուլունան էվգաֆը միւլհագա միւթէվէլլիլէրինէ պէթէքրար իլան, վէ միւտտէթի մէզքիւրէ խիթամընա տէկին կէլմէյէնլէր օլուր իսէ հէրլէրինէ գայմագամ նասըպը մուամէլաթըն նիւրիւտիլէճէկի վէ պու հալտէ խարճլարընըն տախի թէվգիֆ օլունաճագը պէյան օլունուր ։

—

Խաղրէի Մուխասէպէ ճանիպինտէն ·

Հէր թարաֆտա հավալար պիրատէճէ ֆուրթունալը օլտուղը կիպի, Կիրիտ ճիհէթինտէ տախի էմսալի կէօրիւլմէմիշ ճէսիմ ֆուրթունալար օլուպ, պինաէնալէյհ Թարապլուսը Գարպ պօսթասընա կիտմէքտէ օլան Գայսէրի վէ օրատան Տէրսաատէթէ կէլմէքտէ օլան Մէսուտէ Թիճարէթ վափօրլարը 10 կիւն տիր Սուտա լիմանընտան չըգամայըպ օրատա պէքլէմէքտէ օլտուգլարը խապէրէ կէլէն թէլէկրաֆտան անլաշըլմըշ տըր ։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Որտու վիլայէթի տախիլինտէ վագը Թէնոս գազասը գայմագամըլըղը՝ Ցարէնտէ գայմագամը սապըգ Խալիլ էֆէնտիյէ,

Վիլայէթը մէզքիւրէ տախիլինտէ Ցարէնտէ գազասը գայմագամըլըղը՝ Թէնոս գայմագամը սապըգ Հասան պէյէ,

Սօրիա վիլայէթի տախիլինտէ քէաին Տէրս գազասը գայմագամըլըղը՝ Պազէլ Հազիր գայմագամը սապըգ Հիւսէյին պէյէ,

Վիլայէթը մէզքիւրէ տախիլինտէ վագը Պազէլ Հազիր գազասը գայմագամըլըղը՝ Տէրս գայմագամը սապըգ Մահմուտ էֆէնտիյէ,

Սէրքիւթապիի հազրէթը Շէհրիյարի նիշանեպէվվիպլարէ համիտի Թէվֆիգ էֆէնտի հազրէթլէրինէ Անատոլու պայէսի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր ։

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Չէթինէճէտէ նէշր օլունան Գլ--- Ջէր---կէր նամ կազէթանըն ֆէպրուար 15 թարիխլի նիւսխասընտա օգունտուղունա կէօրէ, բրէնս Գարաճօրճէվիչէն Գարատաղ իմարէթի ալէյհինտէ մուզահհէրէ սրբիտէն էնճիւմէնլէր միւշավէրէ օլունալ, էճնէպի կազէթալարը թարաֆընտան բրէնսը մումաիլէյհէ Չէթինէճէ իգամէթինտէն տօլայը աթֆ օլունան թէրթիպաթըն ասըլ եօգ միշ ։

Մէզքիւր կազէթա՛ Գարատաղ հէր էճնէպի միւլքէ կիրէճէկլեր իքէն, Սրբիսթանըն գուրթարըլլը օլան Գարաճօրճէն թօրունու Գարատաղ գուրուլարընը ալէտտ իմտէնին էհլի օլմատըղընը, վէ ֆագաթ Գարաճօրճէվիչին բրէնսին գէրիմէսի բրէնսէս Զօրգա իլէ ազդը իդտիւաճ իտէճէկինէ տաիր օլան հավատիսին ասըլ օլմատըղընը, վէ Գարատաղ հիւքիւմէթի Սրբիա իլէ հիւսնի միւնասէպաթ պէյան իթմէք արզուսընտա պուլունտուղընը իլավէթէն պէյան իթմէքտէ տիր ։

—

Ֆրանսատա 1882 սէնէսի զարֆընտա 363,500,000 ֆրանգ եանի 18,175,000 ֆրանսըզ լիրալըգ թիւթիւն սարֆ օլունտուղը Էվրօբա կազէթալարընտա մուհարրէրտիր։

—

Բարիզ ճիվարընտա պուլունան Պուչէ պարութխանէսինտէ ֆէպրվար 18տէ տէհշէթլի պիր բաթլամա վուգու պուլմուշ, 500 օգգա գատար պարութ պէրհավա օլմուշ տըր ։ Օրատա պուլունան 6 էշխաս թէլէֆ վէ 2 քիշի տէ մէճրուհ օլմուշլար տըր ։

—

Եանինէ վիլայէթի տախիլինտէ քէաին Գըրըգ Քիլիսէտէն Նէ---ա պէրվէճհը աթի եազըլմըշ տըր ·

«Ալպէրեն Եանինէ վիլայէթի տախիլինտէ Վիզէ շէհրի գուրպինտէ վագը պիր քէօյտէն իքի էվլատ սահիպի պիր կէնճ գատըն խըլամլէթի գապուլ իթմէք իւզրէ պուրայա միւրաճաաթ իթմիշ տիր ։ Գըրըգ Քիլիսէ մէթրօբօլիտի Վիզէ մէթրօբօլիտի թարաֆընտան պու վագաա հագգընտա մալիւմաթ ալընտըգտա, հիւքիւմէթը մահալլիյէ նէզտինտէ թէշէպպիւսաթը լազըմէյի իճրա էտ գուսուր իթմէմիշ, վէ հիւքիւմէթ մէմուրլարը տէ՝ մէզքիւրէ գատընը պու ֆիքրինտէն չէվիրմէք իւզրէ հէր նէ վէսայիթ խաթէր իսէ իսթիմալէ մուխթար օլտուղունը մէթրօբօլիտը մումաիլէյհէ պէյան իթմիշլէր տիր ։

«Մէզքիւրէ գատըն՝ մէմուրինը պու հանիյէ հուզուրընա ճէլպ օլունտուգտա, քէնտի գարտէշինտէ պուլունան նուֆուզը պիր պէյին թէշվիգի իւզէրինէ պէօյլէ պիր մուամէլէյէ ճիւրաթ իթմիշ օլտուղընը, եօգսա թէպտիլը մէզհէպ ասլա պիր էֆքեարը օլմատըղընը պէյան էյլէմիշ տիր ։ իշպու իֆատէսինին իւզէրինէ մէզքիւրէ քէօյլի գատըն գօճասընա իատէ օլունմուշ, վէ գօճասը՝ գարըսընը պէրապէր ալարագ քէօյլը մէմնունիյէթլէ չօճուգլարընըն եանընա թէսլիմ իթմէք իւզրէ ... վալար օգույարագ քէօյինէ ավտէթ էյլէմիշ տիր ։»

Ն---ա կազէթասը պու պապտէ պէրվէճհը աթի պիր միւթալաա պուլունույօր ·

«Պու միւնասէպէթլէ, սայէի հիմայէթվայէի Հազրէթը Շէհրիյարիտէ եաշատըղըմըզ չու ասրը հուրրիյէթհասարտէ իճրա օլունան պիլճիւմլէ ճինայէթլէրին ֆաիլլէրի հէր քիմլէր տախի օլսա, միւճազաթը չէտիտէի գանունիյէտէն գուրթուլամայաճագ իսէ տէ, իճրաաթ օլունտուգտան սոնրա պէյանատը լազըմէյի թէմպիհ իթմիշ վէ զայիֆ վէ ճահիլ ինսանլարը իղֆալ իտէրէք մէզհէպէ իլֆալ իթմէք իզհարըն պիլմիւմ պուլունմուշ օլան էշխասըն թաէրի ու հարէքէթինի չէթինէն թագըպ ու թէճզիէ իթմէքտէն կէրի տուրամայըզ ։»

—

Ինկիլիզ կազէթալարը՝ Ինկիլթէրրա Թախթընա կէչմէք մէզուլընտա պուլունան Գալի հիւսամ եիւզպաշըլը Ճօն Կուտ նամ չախսըն վէֆաթ իթթիկինի խապէր վէրիյօրլար ։ Մէրգում՝ 1837 սէնէսի մայիս 24ինտէ Գրալիչա աչըգ փայթօն իլէ Լօնտրատա պիր մահալտէն կէչէր իքէն, միւշարիւլէյհայը թաապիր իթմիշ տիր ։ Մէրգում Ճօն թէվգիֆ օլունտուգտա, 4ինճի Գրալ Ժօրժ իլէ Գրալիչա Գարօլինին մախսումը օլտուղունու վէ պինապէրին Ինկիլթէրրա Թախթընա կէչմէյէ Նագգապիլը ճէրհ ու ինքեար հուգուգը պուլունտուղունը պէյան էյլէմիշ տիր ։ Օ վագըթ Ճօն Կուտ պիր Թիմարխանէտէ մահպուս օլուպ 45 սէնէ մահպուսիյէթտէն սոնրա մէրգում պու քէրրէ վէֆաթ իթմիշ տիր ։

—

Բէթէրսպուրկտան պաֆրանքա փետրուար 18 թարիխլիէ Ֆրանքֆուրթէր Ցայթունկ կազէթասընա պէրվէճհը աթի եազըլմըշ տըր ·

«Ռիվայէթէ կէօրէ հիւքիւմէթ՝ Թիֆլիս վէ Սիվաստօբօլտա պիր չօգ նիհիլիսթլէր թէվգիֆ իթմիշ օլուպ, գալիպա պուլունար մէշհուր նիհիլիսթ բրէնս Գրաբօթքինին թարաֆտարանը իմիշլէր ։ Զանն օլունտուղընա կէօրէ, կէչէն սէնէ պիր խայլի խասարաթը մուճիպ օլան եանկընլար մէրգումեան նիհիլիսթլէր թարաֆընտան իգա օլունմուշ տըր ։»

—

Պիր Մաճար կազէթասընըն պէեանընա կէօրէ, կէչէն սէնէ Տալմաչիա ասիլէրի թարաֆընտան մէրքէզ իթթիխազ իթտիքլէրի Գրիվօշիէտէ, չու սըրատա պէք չէտիտ սուրէթտէ իճրայը հիւքիւմ իթէն գըշլա պաղլէն, Ավուսթրիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան իսթիհքեամըյը ինշա օլունմագտա տըր։ Բիզանտիօտան Գրիվօշիյէ կիտէն էսքի եօլ իւզէրինտէ տախի հէր գալէտէ հէտմ իսթիհքեամ պուլունմագ վէ թէճճիզ օլունմագ իւզրէ իմիշ։

—

Օտէսատա մանսապթըր կիպի պիր մահալտէ պիր գաչ պարագ Օտէսատա էսքիսթիմա Ալժօրօգտան կէթիրիլմէյօրլար աթյա Էնալէյի ալթաթարագ պիր թագըմ էվլիա թամիրլէրի սաթըյօրլար իմիչ։ Բօլիս պուլունան խապէրտար օլտուգտա, մահալը մէզքիւրը պասմըշ վէ մէրգում պարագլարը թէվգիֆ վէ պուլտուգլարը թամիրլէրէ գիւլլիյէթլի զէյթին եաղըն միւսաատէրէ իթմիշ տիր ։

—

Իսքէնտէրիյէտէ Թապ ու Նէշր օլունան Ֆար Էլ-Ակ---ար կազէթասընտա պէր վէճհը աթի օգունմուշ տըր ·

«Էվվէլճէ պէյան իթտիկիմիզ վէճհլէ պիտայէթ մահքեմէլէրինտէ իքի Էվրօբալը ազա վէ մէհաքիմը իսթինաֆիյէտէ տէօրթ Էվրօբալը ազա պուլունմասընա գարար վէրիլմիշ տիր ։

«Մուհաքեմաթ վէ միւրաֆաաթ Արապ լիսանը իւզրէ իճրա օլունուպ, տէրհալ Էվրօբալը հաքիմլէրէ թէրճէմէ օլունաճագտըր ։»

Մէզքիւր կազէթա՝ պու գարարըն միւթէխավվէր օլան թէնսիգաթըն թէքլիֆի զըյըը գապիլ օլտըղընը, չիւնքի մուհաքէմէթը աթիյէ պէք տագիգ պիր մատտէ օլուպ էքսէր թէֆա միւրաֆաալարըն թերճէմէսինէ զուհուրա կէլէն ճիւզի պիր խաթանըն պէք պէօյլէ զարար իրաա իտէճէկինի, վէ էվվէլէն թիճարէթ մէհաքիմը միւխթէլիթէսինտէ օլտուղը կիպի էճնէ իքի լիսան իւզրէ մուհաքեմէթըն իճրա օլունմասընը թավսիյէ իթմէքտէ տիր ։

Պալատէ զիքր օլունան պիտայէթ մէհաքիմինտէ զանունչիլեա վէ ասհապը լիյագաթ վէ էհլիյէթլի հիւքիւքեամըն պէհէրի իչին 60 լիրանըն ազ օլմըղը նազարը տըգգաթա ալընարագ, հիւքիւքեամը մումաիլէյհիմէ, լայըգը մէհաքիմը միւխթէլիթէյէտէ միւսթախտէմ Էվրօբալը հիւքիւքեամա վէրիլտիկի գատար մաաշ իթա օլունաճագմըշ ։

—

Բարիզ կազէթալարընտա օգունտուղընա կէօրէ, Բարիզ սէնայի մէքթէպի ճէմիյէթի ազալարընտան պիրի՝ Աֆրիգա գըթասը սահիլինտէ միւշահէտէ իթտիկի պիր նէվ էօրիւմճէքին եումուրթա սարը իփէք թէլի ռէնկինտէ օլուպ, գուվվէթ վէ մէթանէթճէ տախի իփէքտէն տուն օլմատըղընը ռիվայէթ իթմիշ տիր։

Ֆրանսատա վագը Լիօն չէհրի իփէք ֆապրիգաթօրլարընտան պիրի պիր քիւլլի մագտար իփթիյարը իլէ իչի թագդիգ իտէրէք, իփէք էտէրինէ գայիլը իսթիմալ օլունտուղը, վէ մէզքիւր էօրիւմճէքտէն Ֆրանսայա կէթիրթիպ, իփէք պէսլէյի կիպի էթթիրիլմէյէ Ֆրանսա Թօբրագլարընտա տախի միւսաիտ օլուպ պուլմատըղը թէճրիպէ իթմիշ տիր ։

Նէօզլիւմիւզ պայթըն, պունտան սոնրա պիզէ իփէք էտէրինէ էօրիւմճէք թէլի իլէ եափըլմըշ գումաշլար սաթաճագլար ։

—

Պրուսա վիլայէթի տախիլինտէ Սանտրգըլըյա 9 սաաթ մէսաֆէսի օլան Ճէլլի գասապասընտա զալթիյէ վաքըթսըզյա աթի վէ թէլէֆիւթի մէքթէպիյ Նապլ ու թէճավիզ օլունմագ իւզրէ բօսթա չիւպէսի քիւշատ օլունմուշ տըր ։

—

պաշգա պիր չէյ սէօյլէյէմէտի ։

Տօնա Իզապէլլա գարտաշըն իչէրի կիրտիկինտէ, սալօն գափուլարը իչինտէ պուլունմագտա իտի · Փագաթ եան օտասընըն անախթար տէլիկի արասընտան տիշարը Ֆէրնանտա իւնճէ պիր չալգ, Բալֆ Միլլերըն պուլունտուղու մահէլլի կէօզթէրմէքտէ իտի ։

Գօմանտանըն տիլլէր գըրը քէնտի սօգագլարընըն սէսինի կիպլէմէյէրէք մէզքիւր օտայա տօղրու իլէրլէտի, վէ գափույու սըրթ իւսթիւ աչըպ էշիկին իւզէրինտէ տուրտուղունտա, եալըզ իլէ մէշղուլ պուլունան վէ սըրթընը գափույա տօղրու չէվիրմիշ օլան Բալֆ Միլլեր, տէօնիւպ արգասընա պիլէ պագմատը ։

Տէլիգանլը Ինկլիզ, Տօնա Իզապէլլանըն այագ սէսինի պիլմիշ իտի իսէ տէ, մահզուն խըրսըզլըգլարընտան պիրինի իչէրի կիրմիշ սէյի զանն իթմէքտէ իտի ։

Տօնա Իզապէլլա, իքի իւչ ատըմտա գատար էշիկին իւզէրինտէ տուրտու · սինիրլէնի տէնիզ տալգասը կիպի գալըպըր գալըպըր ինիփսինտէն տէ անլաշըլմագտա իտի քի, մինչէրէ գըզըն գալպինտէ պէօյլէ պիր Ֆուրթունա վար իտի ։

Նիհայէթ Բալֆ Միլլերըն պաշընը պէրապէր չէվիրմէյինճէ իսեմ գայմագըլըղընտան, կէնճ գըզ պիր գաչ ատըմ իլէրույէ տօղրու վարարագ, էլինի Ինկլիզին օմուզունա վազ իտէր իթմէզ, մէրգում տէրհալ եաղարը քաղըտը թէրք չէվիրէրէք, ալթ թաճըլ արգասընա տէօնտի, վէ սիւրէնլար իչինտէ տիլէյէրլիյի պիր գաթ տահա կէօզէ վուրմայա պաշլամըշ օլան Իզապէլլայը կէօրիւր կէօրմէզ հէման Ֆէրնանտայը պայագ գայմագ իթմէք իսթէտի, Սպանիալը գըզ իքի էլի իլէ պիրտէն Բալֆըն օմուզլարընա պասարագ, այաղա գալգմասընա մէյտան պըրագմատը ։

—Տօնա Իզապէ՛լլա · սի՛զ · կիճէնին պու վագթընտա եալընըզճա պուրատա · · · Նէ՞ պիր Ֆէլաքէթ մի վագը օլտու · · ·

Բալֆ Միլլեր, հէնուզ Ֆէլաքէթ վագը օլմամըշ տըր · Փագաթ պէք իհթիմալտըր քի պիր վագը օլմագ իւզրէ տիր ։

(Տէվ-ի)

ՏՈՒԹՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑԼ

Տոյունը Ումումիյէ Օսմանիյէ Խաստ Մէճլիսին Իլանը տրը։

Տոյունը Ումումիյէ Օսմանիյէ Խաստ Մէճլիսին գարարը մուճիպլինճէ, իսթիքրարաթը Օսմանիյէ վէ էսհամը ումումիյէնին կէլէճէք մարտ 1/13տէ հուլուլ իւտէն փափրիրի իլէ 1881 սէնէսի 8/20 դեկտեմբերտէ նէշր օլունան Տոյունը Ումումիյէ նիզամնամէսինին 13ինճի մատտէսի մուճիպինէ բումէլի տէմիր եոլլար թահվիլաթնա խապէթ իտէն մէգալիոր՝ մէգքիր նիզամնամէյէ մէրբուտ ճէզալէտ կէսթերիլէն բէսիւմալ իւզերինէ սէնէվի 1 % ատ հիսսալը իլէ թէէտիյէ օլունճագ տրը։

Օսմանը Պանգասընին Տոյունը Ումումիյէյէ տարը օլան իլանը տրը։

1881 սէնէսի 8/20 դեկտեմբերտէ նէշր օլունան նիզամնամէնին իճրատ ատ.բեատը զրմիլնտա Տուեռանը Ումումիյէի Օսմանիյէ Մէճլիսը խատաբէսինին գարարը մուճիպլինճէ, կէլէճէք 1/13 մարտտան իթիբարէն գայտ օլունան թահվիլամի իչիւն գըյմէթը իթիբարիյէլերի իւզերինէ եիւզտէ 1/2 էլ միւպատէլէ տտակասը իլէ տտակալանան (էսթամիյէ) թահվիլաթին թէնզիլ խոլէն գըյմէթի իւզերինէ եիւզտէ 1/2 ֆայզ թէէտիյէ օլունճաղը՝ թահվիլաթը գայտ օլունան վէ եուխտ միւպատէլէ տտակասը յտա տտակալանան Տոյունը Ումումիյէի Օսմանիյէ թահվիլաթը համիլլերինէ իլան օլունուր։

Գէնապերին թահվիլաթը մէգքիրէ համիլլերինին՝ կէլէճէք մարտ 1/13տէն իթիբարէն պէհէր հաֆթա բաղար երթէսի վէ չարշէնպիհ վէ բէնչէնպիհ կիւնլերի Սթամպօլտա Թարագճըլարտա քեռին Օսմանը Պանգասը շիւպէսինէ պէրվէճէը միւխտա պէրլերը թագտիմ իթիմէլերի լազըմ կէլիր։

Գայտ օլունան թահվիլաթը ֆայզլերի՝ պէհէր թահվիլին իրինճի նամէրօլը գուրօնը թագտիմ օլունտուգտան սոնրա պիլ միւպատէլէ համիլնէ վէրիլիճէք օլան 10 կիւն վատէլի պիր հէմալէ (մանգա) իլէ թէէտիյէ օլունճագ տրը։

Միւպատէլէ տտակասը յտա տտակալանան թահվիլաթա կէլինճէ, ատն դուրօնը գաթ օլունմագ իւզրէ թահվիլաթը մէգքիրէ 10 կիւն իչիւն էմանէթէն պըրագըլըգ, պիր իրմիխապէր վէ կյճագ խոէն ֆայզլերի մուղատպինտէ 10 կիւն վատէլի պիր բատտալա (մնտտա) ալտնարագ ֆայզլերի թէէտիյէ գըլընճագ տրը։

Տոյունը ումումիյէի Օսմանիյէ խաստ Մէճլիսին Բումէլի տէմիր եոլ թահվիլաթնա տարը օլան իլանը տրը։

Գուրտարը խապէթ իտէն Բումէլի տէմիր եոլ թահվիլաթին գըյմէթը մէզկուրարը իւզերինէ, 1881 սէնէսի 8/20 դեկտեմբերտէ նէշր օլունան Տոյունը Ումումիյէ նիզամնամէսինին 13ինճի մատտէսի ֆգրաի ուլարնա թէվֆիգէն մուայէնէ օլան %-ատ 20 մէպլաղա մահսուսպէն, 1873 հոկտեմբեր 1տէն 1881 դեկտեմբեր 31է գատար գուրտարը խապէթ իտէն Բումէլի տէմիր եոլ թահվիլաթը համիլլերինէ, Օսմանը Պանգասը թարաֆրնան քէնտի իրանը մախսուսը մուճիպինճէ կէլէճէք մարտ 1/13տէն ի թիբարէն Տէրսաատէթտէ ալէլ հիսսալ եիւզտէ 3 թէէտիյէ օլունճաղը իլան օլունուր։

Օսմանը Պանգասընին Տոյունը Ումումիյէյէ տարը օլան իլանը տրը։

Գուրտարը չըգան թահվիլաթին գըյմէթը մէզկուրարը իւզերինէ կէլէճէք մարտ 1/13տէն ի թիբարէն, 1873 սէնէսի հոկտեմբերին վինտէն 1881 դեկտեմբեր 31է գատար գուրտարը խապէթ իտէն Բումէլի տէմիր եոլ թահվիլաթը համիլլերինէ եիւզտէ 25 թէէտիյէ օլունմուշ օրը-զրնտան, 1882տէն 83 սէնէսի վարիտաթընտան խապէթ իտն հիսսէյի իքմալ իլէ մէզքուր եիւզտէ 3 պագէյէ տտակ՝ 1881 սէնէսի 8/20 դեկտեմբերտէ նէշր օլունան Տոյունը Ումումիյէ նիզամնամէսինին 13ինճի մատտէսինէ թէվֆիգէն 1883 սէնէսի մարտ 1/13տէն իթիբարէն Տէրսաատէթտէ վէ մէմալիքը էճնէպիյէյէ Օսմանը Պանգասը թարաֆընտան թէէտիյէ օլունճաղը իլան օլունուր։

Օսմանը Պանգասընին իլանը տրը։

1882 յունվարը 1վինտէն իթիբարէն գուրտարը չըգան Բումէլի տէմիր եոլ թահվիլաթընա միւպատէլէթէն վերիլէն իրմոխապէրլէր համիլլերինէ զաթէն եիւզտէ 25 ալէքհիսապ թէէտիյէ օլունմուշ օրտուզրնտան եիւզտէ 33 պագրէ տտակի Տոյունը Ումումիյէի Օսմանիյէ Մէճլիսը խատաբէսինին պէր վէճհը պալա գարարը մուճիպլինճէ թէէտիյէ օլունճաղ տրը։

Պինապերին զիքր օլունան համիլլեր՝ կէլէճէք մարտ 1/13տէն իթիբարէն, Օսմանը Պանգասընին Սթամպօլտա Թարագճըլարտա քեռին Օսմանը Պանգասը շիւպէսինէ վէ մէմալիքը սարիե բիյագարրնտա մէգքիր պանգանին աճէնթա վէ մէմուրլարրնա թագտիմ իտէճէքլէր տրը։

Մուգատէմքի իլան իւզերինէ եիւզտէ 25 ալէքհիսապ իթիհադագլարրը հէնուզ ալմամըշ օլան համիլլեր՝ պու տէֆա թահվիլաթինի թագտիմ իթիմէլերինտէ եիւզտէ 58 ալճագլար տրը։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լոնտրա 1 Մարտ։

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	102-9/16
Օսմ. էսհամը աչըլտը	12-15/32
» » գաբանտը	12-1/4
Իսթիգրազ 65	14-3/4
» 69	13-1/8
» 71	73-3/8
» 72	23-5/8
» 73	12-1/8
Օսմանը Պանգասը	19-3/4
Բուսխա իսթիգրազը	87-3/8
Մըսրը տուլ. մութա հրտէ	73-1/2
» իսթիկրազը	96-1/2
Տարիս Սանիէ (Մըսրը)	74-
Ռուշիտ իսթիգրազը (Մըսրը)	93-1/4
Մաճարիսթ. էսհամը 1877	101-1/2
Գամպիս Բարիզ 3 այ վատէ	-

Բարիզ 1 Մարտ։

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	81-40
» » % 5	115-55
Օսմ. էսհամը աչըլտը	12-47 1/2
» » գաբանտը	12-35
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	72-
» 69	66-
» 73	60-
Բումէլի չըմէնտըֆէրի	57-12 1/2
Օսմ. Պանգասը	755-
Գրէտի Լիոնէ	585-
Գրէտի Ֆոնսիէ	1322-50
Լիոն ագսիոնը	1595-
Սուէէզ ագսիոնը	2305-
Բուսխա 5 % 1877	92-
Իթալիա էսհամը	89-15
Մսրը Ֆոնտ. մութա հրտէ	375-75
Մաճարիսթան էսհամը	-
Եունան 6 % 1879	407-50
Գամպիս 3 այ վատէ	25-22

Վիէննա 1 Մարտ։

Լոնտրա իւզերինէ գամպիս	119-95
Բումէլի չըմէնտըֆէրի	28-

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ումմ. տիւն ագչ. գաբ.	13-23
Պու սապահ աչըլտը	13-16
Մըսրը մութաճարտէ. գաբ.	82-15
Պու սապահ աչըլտը	82-15
Իսթիգր. 65 (մութաճն)	78-
» 65	75-
» 69 (բինար	65-50
» 72 (Պոն տիւ Թրէ.)	22-50
» 73	60-
Բումէլի չըմէնտըֆէրի	57-25
Ագչէ ֆայիզի	9-
Բէբոր Ղրշ.	-
Հէվալէսիպ »	30-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՈՒՍՏՈՍԻ ԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6-37
Սթամպոլ պանգասը	3-15
Սոսիէթէ ժէնէրալ	5-10
Թրամվայ	3-20

ԱԳԶԼԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշտան	Ղշ. Բր.
Գէյալ մէճիտիյէ ֆարգը	108-15
Մէթալիք »	102-20
Գէլիք »	104-10
Ակթըզգ »	104-10
Պագըր »	700-
Գայմէ	990-
Ինկիլիզ լիրասը	110-14
Ֆրանսզ ալթունը	88-
Բոլ	90-15
Գրէվից ալթունը	51-30
Գարպոն գայմէսի	03-93

ԻԼԱՆԱԹ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ներկայ տարւոյն սկիզբէն ի վեր Նոր Գրատուն մը հաստատուած է Յակոբեան խան վերի յարկ Թիւ 14, Արամեան Գրատան կից սենեակն։

Սոյն գրատան մէջ առ այժմ կը գտնուին միայն Ֆրանսերէն ընթերցանութեան արժանի ժողովրդական, գրական, իմաստասիրական նորատիպ մատեանք. քիչ առնէն պիտի գտնուին նաև Անգղիարէն և Գերմաներէն լեզուաւ գրեանք, որք թէ ժան են տպագրութեամբ և ժան ալ պիտի ծախուին. նոյնպէս ատլասներ, աշխարհացոյց տախտակներ և ն. ։

Գրատունն՝ որ երկար ատենէ ի վեր յարաբերութիւն ունի արդէն Եւրոպայի ամէն մեծ գրավաճառաց հետ, դիւրագին պայմաններով յանձն կառնու կոտարել Եւրոպական երկիրներու վրայ եղած յանձնարարութիւնք.

Ամէն տեսակ և լեզուաւ գրքեանք։

Բժշկական, Ֆիզիքական, Քիմիական, Մաթեմատիքական, Երկրաչափական, Ճարտարաշխական և այլ գործիք.

Դպրոցական պիտոյք առհարկ.

Ֆրանսական և Անգղիական առաջին կարգի քիմիական արգասիք (բրօտիւի չիմիգ) իւղաներկ և ջրաներկ, նկարիչներու և գծագրիչներու պիտոյք՝ որոնք Պոլսոյ մէջ չեն գտնուիր և կամ խիստ սուղ են, ոսկեայ և արծաթեայ թիթեղ (ֆէյլ ան արժան է ան օր) պատկերներու կալվանեան կաղապար։

Արևելեան ամեն տեսակ նիւթեր և ն. ։

Գրատունն Եւրոպական ամեն լեզուաւ լրագրաց, հանդիսից, պատկերազարդ թերթերու բաժանորդագրութիւն կընդունի և կանոնաւորապէս կը յանձնուի բաժանորդաց հետզհետէ երևցած թիւերն։

Գրատունն պատրաստ է պատասխանել Եւրոպիոյ որևէ գործի մը վրայ տեղեկութիւն ուզողներուն։

Գաւառներէն եկած ամէն յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամով և շուտով։ Մասնաւորապէս մեր գաւառացի ազգայինք կրնան օգուտ քաղել սոյն նորահաստատ գործակալութենէն՝ որ իւր տեսակին մէջ մէկ հատիկ է ցուցրցած դիւրագին պայմաններովն և ուղղութեամբը։

Ցանձնարարութիւնք ուղղակի կը խրկուին ուր որ ալ ըլլայ։

Ամէն գործառնութիւնք Դրամով կը կատարուին։

Նամակներն պէտք է ուղղել հետևեալ հասցէին.

Ա. Պիպէրճեան

Կ. Պոլիս, Յակոբեան խան, Զագմագճըլար Թիւ 14։

Թագինէի Խատտի Շահանէաէն կէլէն իլան։

Սերայը Հիւմայուն հաթապ անպարքնն կէլէճէք 99 սէնէի մալիյէսի իտարէսի իչիւն մալիւմ էլ մլգտար հաթապ վէ քէօմիւրին միւնագասասընա իշպու շուպաթը Բուսինին 23ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ պաշլանճաղընտան, իթիասնա թալիպ օլանլարը եէվմը մէգքիւրտէ խագինէի խասսայի Շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

17 շուպաթ 98 3—1

ՏՕԳԹՕՐ ԼԷՈՆԸՆ

ՇՈՒՐՈՒՊ Վէ ԳՈՒՐԸՍ

Թապիպը մուամիլէյէ՝ Ֆրանսզ խասթախանէսի հէքիմէրինտէն օլսա Ֆրանսընը Լէոն Օ'Ռուբ Դիրանքընն ըզվալէնիւք բիւթ պէսիրի իհրաղ իթմիշ օլաբը վէ միսթէլիք բիւթպ վէ նիշանլարա տարի մազհար օլմուշ տրը։

Տօգթօր Լէոնն շուրուպ վէ գուրսը՝ Գոտէյին (ալդալօիտ ա'օրուտ, ակիյսն եէվհերը միէսսէրի) վէ Թուլուբէլէսէնկի վէ Թաֆլան սուլընտան մուրէքքէպ օլսա, ինքեարը ղայրը գապիլ սուրէթտ թէէտիրի օլաբընտան, մուալիճէի մէգքիւրէ՝ Դէշէ, էեոյ-- Դէշէ-է, հէ-ուեոմ, ոբընեֆէ-, ֆ-բ- եօ-օ-բէ-ո, -ուբբ ղէ-ուեոմ, գ-ըշ-ղ Ռ-Ռի-Ռլեբբ վէ սար պողպ թասթալզալընը վէ ռ-յգուսրպուբգ-տան վէ կէօյլու խասթալընընտան վէ սարի հեր նէվի իւթիւնէթէն հասալ օլան վէ ինտանը բէք զիյատէ եօրան սընը էօքսիրիւ քէլերինէ ատրհալ չիֆա վերիր։

Ումումի սէրօզիթօսը՝ Պէյօղլունտա Խնկիլիզ էճզախանէսի տրը։

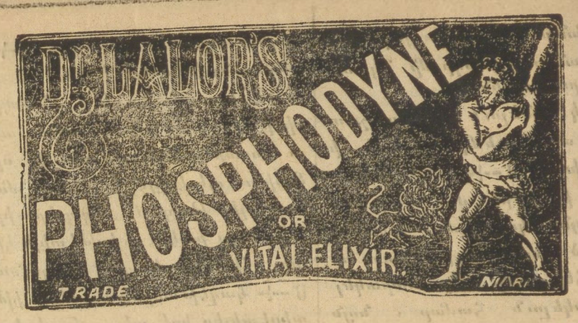

ՍԷՔՍԷԷԹ ԳՈՒՎՎԷԹ

ԹԻՊՈՊՈՆ Ղ ԷՆ

Տօգթօր Ռ. Տ. Լալօր 1862տէ իյճատ իտուպ պու իսմի վէրմիշ տիր։

Պու իլաճ՝ մէմալիքը Օսմանիյէ վէ Հինտիսթան վէ Զին վէ Միսիսիպի-տա սաքին զէվաթա պայէթ մէֆիտ վէ կէռեք գարա ճիյերէ թէէսիր իլէյի-ճի վէ կէրէք պիր ճիմէմ պաթը հայաթիյէյի թագվիյէ վէ թահքիմ իտիճի խարի իլլատ պիր մուտիճէ տիր։

Տօգթ. Լալօրընն Ֆոսֆոսինի խալիս ֆոսֆաթտան եարարմըշ օլուպ, բայէհաղ լաթիֆ տիր։ Պու իլաճ՝ զայէթ սաֆի պիր մայի (հեղուկ) օլուպ, նէպաթի ալգալզիտ թագիր օլունան էճզա իլէ մախլութ վէ խարգիլատ գուվվէթ շիֆայէյի հակլ զէմանըմզ ֆիսիկիրիկինին պիր էսէրը նէֆիսի տիր։ Պուռուն թէրքիպնտէ հէր պիր էճզամի մուգիրրէ օլմայլը թէէսիրի տախի գարարարզ ալ